ਕੇਖਰੀਸਾਟੂਓ ਟੀਈਪੀ ਆਦਿ

ਬਨਾਮ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ

(2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 415-417)

12 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2023

[ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਈ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 - ਉਪ-ਧਾਰਾ 39, 40, 43ਡੀ (5)- ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਧੀਨ -ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਵੈਇੱਛਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ - ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਭੁਗਤਾਨ - ਆਯੋਜਿਤ : ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਹਰੇ ਲੋੜਾਂ ਹਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 43ਡੀ ਦਾ - ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ - ਦੂਜਾ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੱਚ ਹਨ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ, ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਅਤੇ 40 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਐਕਟ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਭਾਗ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਹ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ - ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਨੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਫੰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਨਾਪਾਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ - ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਰਡਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43ਡੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਲੋੜ ਦੋਹਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੱਚ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 14] [529- ਸੀ]

2. ਨਿਰਵਿਵਾਦ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੱਚ ਹਨ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15] [529- ਡੀ-ਈ]

3. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਅਤੇ 40 ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17] [529- ਜੀ]

4. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ, ਅਤੇ ਰਕਮ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਰਾਏ ਨੂੰ ਵਿਗੜਿਆ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19] [530-ਬੀ]

ਥਵਾਹਾ ਫਜ਼ਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2021) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐੱਸ. ਸੀ. 1000; ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਬਨਾਮ ਜ਼ਹੂਰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਵਟਾਲੀ (2019) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1: [2019] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1060; ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2005) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 294: [2005] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 345-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2019] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1060	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 13
[2005] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 345	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 13

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 415-417.

2017 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 416, 417 ਅਤੇ 419 ਵਿੱਚ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 08.05.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਕੇਖਰੀਸਾਟੂਓ ਟੀਈਪੀ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ

ਨਾਲ

2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 418.

ਆਰ ਬਸੰਤ,ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨੰਦਾਦੇਵੀ ਡੇਕਾ, ਸਾਵਿਆਸਾਚੀ ਰਾਵਤ, ਐਮ. ਪਾਧੀ, ਆਨੰਦ ਵਰਮਾ, ਐਡਵਾਂਸ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਵੀ.ਮੋਹਨਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਜਤ ਨਾਇਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਹਾਸਿਨੀ ਸੇਨ, ਹਰੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਵਤਸਲ ਜੋਸ਼ੀ, ਵਿਨਾਇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਵਿਆ ਪਾਂਡੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਬੀ.ਆਰ.ਗਵਈ, ਜੇ.

1. 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 415-417 ਅਤੇ 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 418 ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 8 ਮਈ 2018 ਅਤੇ 3 ਸਤੰਬਰ 2018 ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਹਾਈਕੋਰਟ, ਗੌਹਾਈਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 415-417 ਵਿੱਚ, 13 ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, 2019 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 418 ਵਿੱਚ, 25 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਏ ਸਨ।

3. 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 415-417 ਅਤੇ 2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 418 ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਦੀਮਾਪੁਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਨਆਈਏ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮਿਤੀ 17 ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਅਤੇ 28 ਮਾਰਚ 2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਐਨਆਈਏ ਨੇ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 17 ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਅਤੇ 28 ਮਾਰਚ 2018 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ।

5. ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਤੀ 28 ਮਈ 2018 ਅਤੇ 20 ਸਤੰਬਰ 2018 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

6. ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਬਸੰਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਵੀ. ਮੋਹਨਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਐਨਆਈਏ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸਿੱਖੇ

7. ਸ਼੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਵੈਇੱਛਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਥਵਾਹਾ ਫਾਸਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ[1] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੇ 39 ਅਤੇ 40 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕਹਿੰਦੇ ਐਕਟ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀ. ਮੋਹਨਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਸੀਦਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਸਤਾਖਰ ਹਨ। ਇਸਲਈ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ।

9. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਹਨਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਡੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ।

10. ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਸਮੇਂ, ਵਿਦਵਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ:-

"ਮੈਂ ਇਸ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੀਪੀ, ਐਨਆਈਏ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

[1] 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 1000

ਕੇਖਰੀਸਾਟੂਓ ਟੀਈਪੀ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ
ਏਜੰਸੀ [ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.]

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸੀਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਹਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਰਦ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਮਕੀ ਦੇ ਤੱਤ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ 2017 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4 (ਕੇ) ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੀਪੀ, ਐਨਆਈਏ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਪੀਪੀ ਐਨਆਈਏ ਨੂੰ "ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ.ਏ. . ਪੀਪੀ ਐਨਆਈਏ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਵਜੋਂ ਜੋ ਸਾਬਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਨਐਸਸੀਐਨ (ਕੇ) ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਕੱਢ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ" ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਜਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਕਟੋ ਸਵੂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ - ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ, ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਕੇਸ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀਆਂ ਨਾਪਾਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਯੂ. ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਕਟੋ ਸਵੂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝੁਕਾਅ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਫੜਨਾ ਘੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੰਡ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੱਚਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ/ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਢਲਾ ਫੇਡ ਸੱਚਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਹਮਦਰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਲਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਨਆਈਏ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਲੋੜ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਨ। ਨੌਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

11. ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3, ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰੀਵੱਸ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀਆਂ ਨਾਪਾਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਸਨ ਜਾਂ ਯੂ.ਜੀ. ਧੜੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

12. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43ਡੀ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਧਮਕੀ ਦੇ ਇੱਕ ਤੱਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

13. ਥਵਾਹਾ ਫਾਸਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43ਡੀ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 43ਡੀ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਬਨਾਮ ਜ਼ਹੂਰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਵਟਾਲੀ[2] ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ[3]

---

[2] (2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1

[3] (2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 294

ਕੇਖਰੀਸਾਟੂਓ ਟੀਏਪੀ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ
ਏਜੰਸੀ [ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.]

ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ IV ਅਤੇ VI ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੱਚ ਮੰਨਣ ਦੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਹੂਰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਵਟਾਲੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਡਾ, ਮਕੋਕਾ ਅਤੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ 'ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਵੱਖਰਾ ਐਕਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ' ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ' ਹਨ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43ਡੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਲੋੜ ਦੋਹਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੱਚ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ।

15. ਨਿਰਵਿਵਾਦ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੱਚ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16. ਇਹ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਬਲਕਿ ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ (ਛੋਟੇ ਲਈ, " ਐੱਫ ਐੱਸ ਐੱਲ") ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਸੀਦਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਅਤੇ 40 ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

18. ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਅਤੇ 40 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗੀ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ

ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਥਵਾਹਾ ਫਾਸਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

19. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਸਨ, ਅਤੇ ਰਕਮ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਖੁਦ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਰਾਏ ਨੂੰ ਵਿਗੜਿਆ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

20. ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੋਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਸ ਸੀਮਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

21. ਇਸਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

22. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਸਮੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

23. ਲੰਬਿਤ ਦਰਖਾਸਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Pallav

PALLAV THAKUR ADVOCATE